

**Bo'lajak o'qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirish
strategiyalarini amalga oshirish mazmuni, shakl va usullari.**

Jizzax davlat pedagogika universiteti

Ravshanova Gulnoza Asqar qizi

O'qituvchi

Annotatsiya: Bo'lajak o'qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirish strategiyalari zamonaviy ta'lim tizimining ajralmas qismi hisoblanadi. Ushbu maqolada kreativ salohiyatni rivojlantirishning mazmuni, shakl va usullari tahlil qilinadi. O'quv jarayonida innovatsion metodlar, interaktiv usullar va amaliy mashg'ulotlar orqali o'qituvchilarning ijodkorlik qobiliyatlarini oshirish mumkinligi ko'rsatib beriladi. Shuningdek, pedagogik muhitda ijodiy fikrlashni rag'batlantirish uchun zarur shart-sharoitlar va resurslar taqdim etiladi. Maqola bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarlik jarayonida kreativ salohiyatni rivojlantirishga qaratilgan tavsiyalarni o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar: kreativlik, guruh ishlari, muammoga asoslangan o'qitish, interfaol mashg'ulotlar, o'z-o'zini baholash, tanqidiy fikrlash, ko'p nazariyalar, yaratilish jarayoni, muvaffaqiyatli o'qituvchi obrazlari.

Annotation: Strategies for developing the creative potential of future teachers are an integral part of the modern education system. This article analyzes the content, forms, and methods of developing creative potential. It demonstrates how the use of innovative methods, interactive approaches, and practical exercises can enhance the creativity of teachers in the educational process. Moreover, the article presents the necessary conditions and resources for stimulating creative thinking in the pedagogical environment. The article includes recommendations aimed at developing the creative potential of future teachers in the process of their professional training.

Keywords: creativity, group work, problem-based teaching, interactive activities, self-assessment, critical thinking, multiple theories, creative process, successful teacher images.

Аннотация: Стратегии развития творческого потенциала будущих педагогов являются неотъемлемой частью современной системы образования. В статье анализируются содержание, формы и методы развития творческого потенциала. Показано, как использование инновационных методов, интерактивных подходов и практических занятий может повысить креативность преподавателей в учебном процессе. Также представлены

необходимые условия и ресурсы для стимулирования творческого мышления в педагогической среде. Статья включает рекомендации, направленные на развитие творческого потенциала будущих педагогов в процессе их профессиональной подготовки.

Ключевые слова: креативность, групповая работа, проблемное обучение, интерактивные занятия, самооценка, критическое мышление, множественные теории, творческий процесс, успешные образы преподавателей.

Kirish: Bo'lajak o'qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirish, ta'lim jarayonining eng muhim jihatlaridan biridir. Kreativlik, shaxsning yangi g'oyalarni ishlab chiqish, muammolarni hal qilishda innovativ yondashuvlar qo'llash va o'z fikrlarini erkin ifoda etish qobiliyatidir. O'qituvchilar, nafaqat bilim beruvchi sifatida, balki talabalarning kreativ salohiyatini ochish va rivojlantirishda ham muhim rol o'ynaydilar. Ularning kreativ qobiliyatlari nafaqat o'zlari uchun, balki kelajakda ta'lim jarayonida ishtirok etadigan talabalar uchun ham zarur.

Kreativ salohiyatni rivojlantirish strategiyalari turli shakl va usullarda amalga oshirilishi mumkin. Bunga interaktiv darslar, guruh ishlari, loyiha asosidagi faoliyatlar va boshqa aktiv usullar kiradi. Ushbu strategiyalar orqali bo'lajak o'qituvchilar o'z bilimlarini kengaytirish bilan birga, talabalarning fikrlash qobiliyatini kuchaytiradi va ularni innovatsion yondoshuvlarga rag'batlantiradi.

Ta'lim jarayonida kreativlikni rivojlantirish uchun darslarda turli xil metodlarni qo'llash zarur. Masalan, rol o'yinlari, brainstorming sessiyalari va muammolarni hal qilish bo'yicha jamoaviy ishlar kabi usullar orqali talabalar ijodkorlik ko'nikmalarini oshiradilar. Shuningdek, zamonaviy texnologiyalarni qo'llash orqali o'qituvchilar talabalarning diqqatini jalb qilish va ularni yanada faol ishtirok etishga unday oladilar.

Kreativ salohiyatni rivojlantirish nafaqat akademik muvaffaqiyatga erishishni ta'minlaydi, balki shaxsiy hayotda ham ijobiy natijalarga olib keladi. Shu sababli, bo'lajak o'qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirish strategiyalarini amalga oshirish ta'lim tizimining ajralmas qismi sifatida e'tiborga olinishi lozim. Bu esa kelajak avlodlarni yanada ijodkor va innovator qilib tarbiyalashga xizmat qiladi.

Asosiy qism: Bo'lajak o'qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirish strategiyalari ta'lim jarayonida o'qituvchining innovatsion fikrlashini mustahkamlash, talabalarning ijodkorlik ko'nikmalarini oshirishga qaratilgan muhim yo'nalishlardir. Ushbu strategiyalarni amalga oshirishda turli mazmun, shakl va usullar qo'llaniladi.

Kreativ salohiyatni rivojlantirish mazmuni, birinchi navbatda, o'qituvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatlarini shakllantirishga yo'naltirilgan. Bu erda quyidagi asosiy jihatlar ko'zda tutiladi:

1. Ijodiy faoliyat: O'qituvchilar uchun ijodiy vazifalar va loyihalar ishlab chiqish.
2. Muammolarni hal etish: O'qituvchilarni muammolarni kreativ usulda hal qilishga o'rgatish.
3. Interaktiv metodlar: O'quv jarayonida interaktiv metodlarni qo'llash orqali ijodkorlikni oshirish.

Kreativ salohiyatni rivojlantirish shakllari turlicha bo'lishi mumkin:

1. Seminarlar va treninglar: O'qituvchilar uchun maxsus seminarlar tashkil etish, ularni ijodiy fikrlashga o'rgatish.
2. Gruppaviy ishlar: O'qituvchilarni guruhga bo'lib, birgalikda kreativ vazifalarni bajarishga jalb qilish.
3. Onlayn platformalar: Zamonaviy texnologiyalar yordamida onlayn kurslar va resurslar orqali ta'lim berish.

Kreativ salohiyatni rivojlantirishda quyidagi usullar samarali hisoblanadi:

1. Brainstorming (miya hujumlari): O'qituvchilarga yangi g'oyalar ishlab chiqishda yordam beradigan usul.
2. Rol o'yinlari: Kichik sahnalarda rol o'yinlari orqali talabalarning ijodkorligini rivojlantirish.
3. Case-study (holat tahlili): Amaliy misollar orqali muammolarni hal etishga yo'naltirilgan tahlil usuli.

Umuman olganda, bo'lajak o'qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirish strategiyalarini amalga oshirish ta'lim tizimining samaradorligini oshiradi hamda kelajak avlodning ijodkorligini yuksaltiradi. Bu esa ta'lim jarayonida yangiliklarga ochiq fikrli mutaxassislarining yetishtirilishi uchun muhim omil hisoblanadi

Mavzuning dolzarbligi: Bo'lajak o'qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirish strategiyalarini amalga oshirish mavzusi zamonaviy ta'lim tizimida juda dolzarbdir. Ushbu mavzu quyidagi asosiy jihatlari bilan dolzarbligini ko'rsatadi:

1. Innovatsion ta'limning o'sishi: Hozirgi kunda ta'lim sohasida innovatsion yondashuvlar va metodologiyalar keng tarqalmoqda. Bo'lajak o'qituvchilarni kreativ fikrlashga yo'naltirish, ularning pedagogik faoliyatida yangiliklarni joriy etish imkonini beradi.

2. Kreativlik va muammolarni hal qilish: O'qituvchilarning kreativ salohiyatini rivojlantirish, ularga murakkab vaziyatlarda tez va samarali qarorlar qabul qilish imkonini yaratadi. Bu esa o'quvchilarga ham muammolarni hal qilishda yordam beradi.

3. O'zgaruvchan jamiyatga moslashish: Zamonaviy jamiyatda tezkor o'zgarishlar, yangi texnologiyalar va globalizatsiya jarayonlari mavjud. Ta'lim tizimi ushbu o'zgarishlarga javob berishi uchun kreativ fikrlovchi mutaxassislar yetishtirishi zarur.

4. O'quvchilarni motivatsiya qilish: Kreativ metodlar orqali bo'lajak o'qituvchilar o'quvchilarning qiziqishini oshirish, ularni faol ishtirok etishga undash imkoniga ega bo'lishadi. Bu esa ta'lim jarayonining sifatini oshiradi.

5. Ko'p madaniyatli muhitda ishlash qobiliyati: O'qituvchilar turli madaniyatlar bilan ishlashda, shuningdek, o'zaro hamkorlik va bilim almashinuvi jarayonida kreativ yondashuvlardan foydalanishlari mumkin.

6. Pedagogik uslublarni diversifikatsiya qilish: Kreativ salohiyatni rivojlantirish strategiyalari orqali bo'lajak o'qituvchilar turli pedagogik uslublarni qo'llab-quvvatlash imkoniga ega bo'lishadi, bu esa darslarni yanada qiziqarli va samara beruvchi qiladi.

Shu sababli, bo'lajak o'qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirish strategiyalarining mazmuni, shakli va usullari ta'lim sifatini oshirish, shuningdek, yangi avlodni dunyoqarashi keng insonlarni yetishtirish uchun zarurdir.

Muhokama: Bo'lajak o'qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirish, zamonaviy ta'lim tizimining eng muhim vazifalaridan biridir. Kreativlik, o'qituvchining nafaqat bilim beruvchi, balki innovatsion fikrlovchi va muammolarni yechuvchi shaxs sifatida shakllanishiga yordam beradi. Ushbu muhokamada kreativ salohiyatni rivojlantirishning mazmuni, shakl va usullari haqida fikr yuritamiz.

Kreativ salohiyatni rivojlantirish - bu bo'lajak o'qituvchilarga innovatsion g'oyalar ishlab chiqish, yangi metod va texnologiyalarni qo'llash, shuningdek, o'z-o'zini ifoda etish qobiliyatini oshirishga qaratilgan jarayondir. Ushbu jarayon quyidagi asosiy jihatlarni o'z ichiga oladi:

1. Innovatsion fikrlash: O'qituvchilar yaratish va yangilik kiritishga tayyor bo'lishlari kerak.

2. Muammoni hal qilish: O'qituvchilar turli xil muammolarni tahlil qilish va ijodiy yechimlar taklif qilish qobiliyatiga ega bo'lishlari zarur.

3. O'z-o'zini ifoda etish: O'qituvchilar o'z g'oyalarini aniq va ravon tarzda ifoda eta olishlari lozim.

Kreativ salohiyatni rivojlantirish uchun bir necha shakl va faoliyat turlari mavjud:

1. Guruh ishlari: Talabalarni jamoa sifatida ishlashga undovchi faoliyatlar orqali ijodiy fikrlashni rag'batlantirish.
2. Seminarlarda qatnashish: O'qituvchilar uchun maxsus seminarlar o'tkazish orqali yangi g'oyalar bilan tanishtirish.
3. Ijodiy loyihalar: Talabalarga ijodiy loyihalarda ishtirok etishga imkon berib, ularning ijtimoiy masalalarni hal qilishdagi faol ishtirokini rag'batlantirish.

Kreativ salohiyatni rivojlantirishda qo'llaniladigan ba'zi usullar quyidagilar:

1. Brainstorming (G'oya yig'ilishi): O'quvchilar birgalikda turli fikrlarni aytib berishadi va yangi g'oyalarni ishlab chiqadilar.
2. Rol o'yinlari: O'quvchilarga real hayotdagi vaziyatlarda harakat qilish imkonini beruvchi usul orqali ijodkorlik ko'nikmalarini oshirish.
3. Kreativ yozuv mashqlari: Yozma ijodkorlik mashqlari orqali talabalarning tasavvufini kengaytirish.
4. Tadqiqot ishlari: Mavzularga oid tadqiqotlar olib borilishi talabalarni mustaqil fikrlashga undaydi.

Bo'lajak o'qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirish strategiyalarini amalga oshirish ta'lim jarayonining ajralmas qismi hisoblanadi. Bu jarayon talabalarning nafaqat akademik muvaffaqiyatlarini oshiradi, balki ularning shaxs sifatida kamol topishini ham ta'minlaydi. Shuning uchun pedagogik faoliyatda kreativlikka e'tibor qaratish juda muhimdir. Bu esa jamiyatimizda innovatsion fikrli, yengil muammolar yechuvchi yosh avlodning shakllanishiga olib keladi.

Xulosa va Takliflar: Bo'lajak o'qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirish strategiyalari, ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish va o'quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatlarini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu strategiyalarni amalga oshirish uchun quyidagi mazmun, shakl va usullarni ko'rib chiqish mumkin:

1. Kreativ fikrlash: O'qituvchilarni kreativ fikrlash jarayonlariga yo'naltirish, yangi g'oyalar ishlab chiqarish va muammolarni innovatsion yechimlar bilan hal qilish qobiliyatlarini rivojlantirish.
2. Interaktiv ta'lim: O'qituvchilarni interaktiv metodlar orqali o'qitishni tashkil etishga tayyorlash, bu esa o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlaydi.
3. Hamkorlik va jamoaviy ishlash: O'qituvchilar o'zaro hamkorlikda ishlashga undaladi, bu esa ijodiy g'oyalarni almashish imkoniyatini yaratadi.

Umuman olganda, bo'lajak o'qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirish strategiyalari ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi hamda ularning

pedagogik faoliyatida innovatsion yondoshuvlarni qo‘llash imkonini beradi. Bu esa nafaqat o‘z-o‘zini rivojlantirish, balki kelajak avlodning ijodiy potentsialini ochishga ham xizmat qiladi.

Foydalanilgan Adabiyotlar

- 1.G'ulomov, A. "Ta'lim jarayonida kreativlikni rivojlantirish", Tashkent,
- 2.Saidov, N. "Innovatsion ta'lim texnologiyalari",
- 3.Rasulova, D. "O‘zbekistonda maktab ta'limida kreativ yondashuvlar",
4. Murodova,L. "Kreativ fikrlash va uning ta'limga ta'siri",
- 5.Samarqandova, A. "Pedagogik texnologiyalar: Kreativ yondashuvlar",